

Organizasyonunda

Katılımlarıyla

13. Doğal Gaz Ticaret Forumu

15 Ekim 2019 **Swissotel - Ankara**

Küresel Doğal Gaz Piyasaları Arasındaki Fiyat Makası Kapanıyor

Küresel ölçekte arz yönlü güçlü gelişmelere karşın talep tarafında yaşanan durgunluk bölgeler arasındaki fiyat makasının da kapanmasına neden oldu.

Alıcı piyasasının baskın olduğu bir süreçten geçiyoruz.

Rekabetin etkisiyle, fiyat oluşumunda gazın hub değeri ve payı artıyor

Figure 1.1 World Price Formation 2005 to 2018

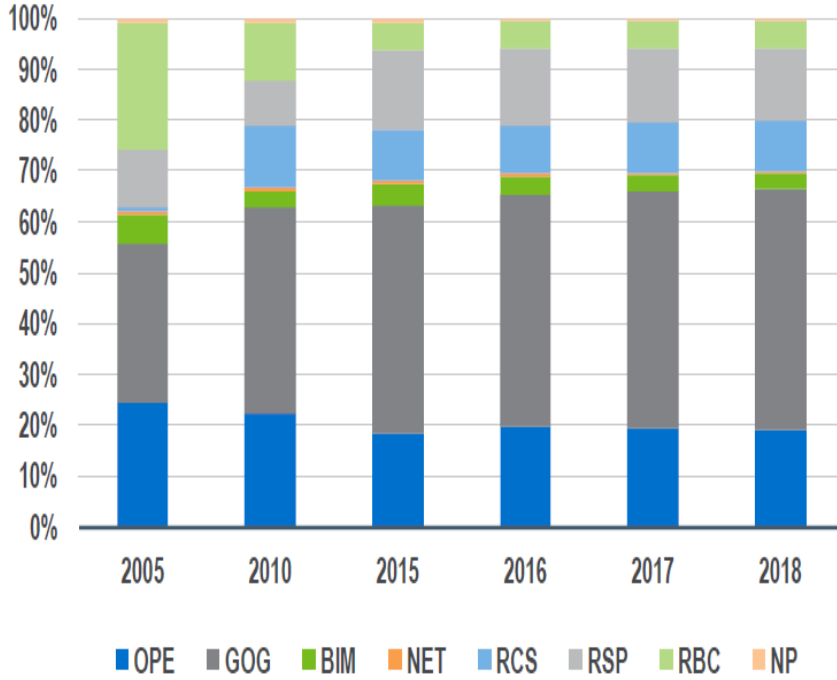
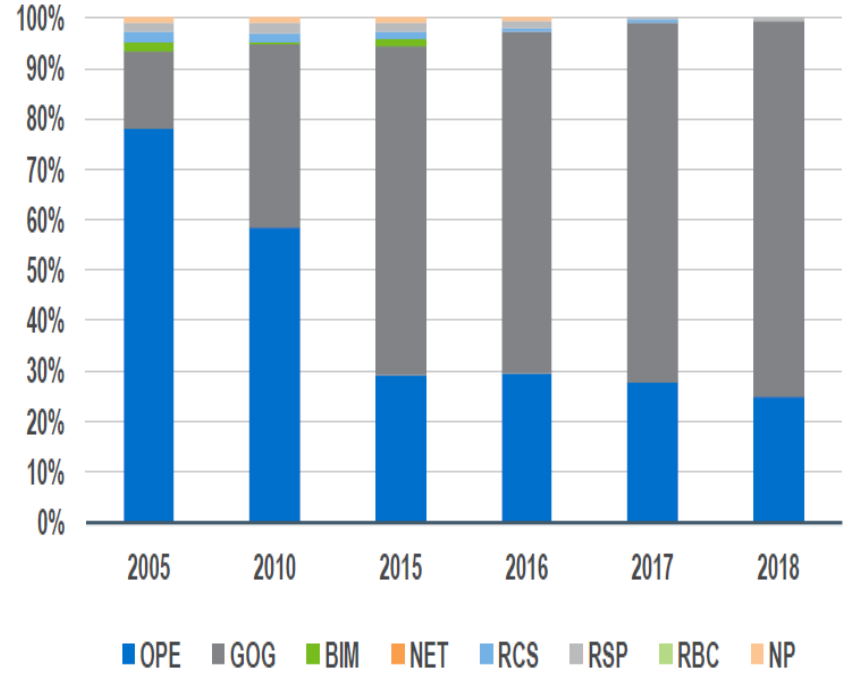
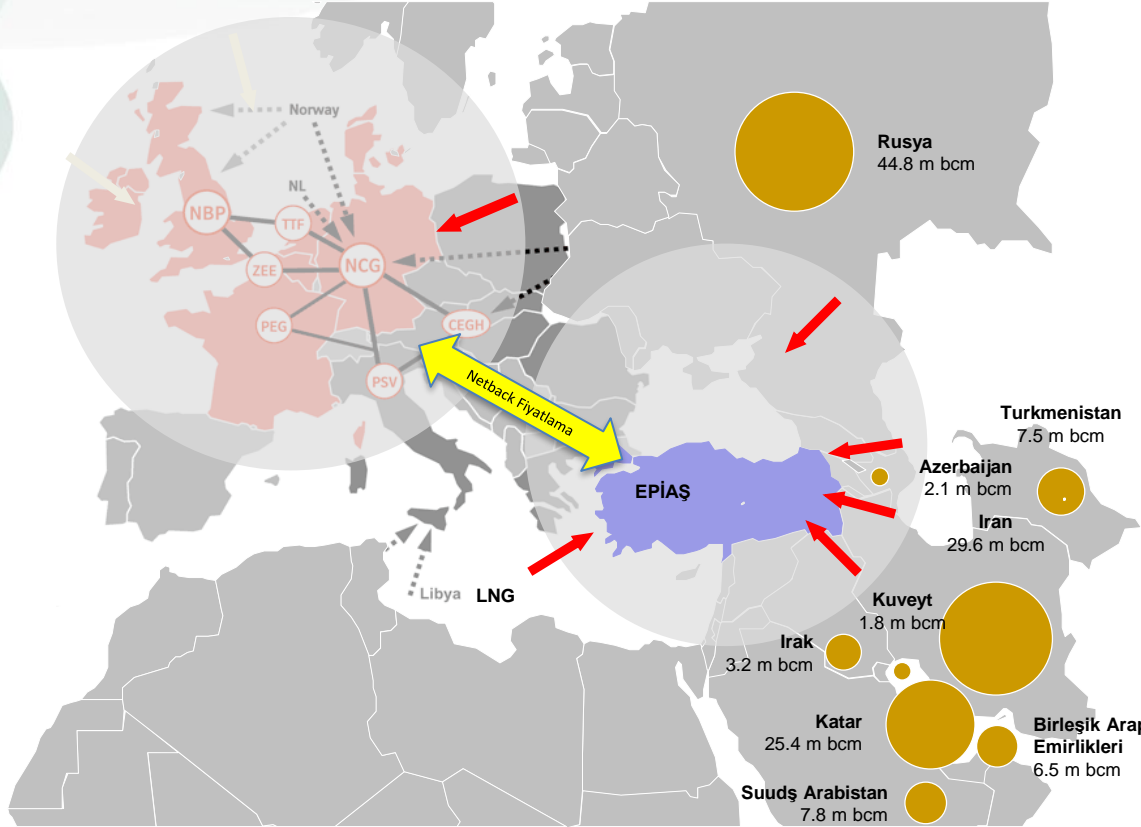

Figure 1.2 Europe Price Formation 2005 to 2018

Küresel ölçekte fiyat oluşumunda gazın gazla rekabetinin payı artıyor. 2010 sonrasında Avrupa'da hubların oluşumu bu geçişi son derece pozitif şekilde etkilemiştir.

PETFORM&GAZİD Gaz Ticaret Merkezi (Hub) Önerisi - 2013

- Rekabet sayesinde tüketicilere daha esnek koşullarla daha uygun fiyattan gaz arz etmek
- Daha esnek kontrat hükümleri
- Verimlilik artışı
- Üçüncü ülkelere ihracat

«Doğal gazın fiziki olarak Avrupa ülkeleriyle çift taraflı akışının önündeki hukuki, ticari ve teknik engeller kaldırıldığında, Türkiye, mevcut ve gelişmekte olan 8 ticaret merkezi ile entegre olup fiyat korelasyonu yakalayabilecektir»

Likit Gaz Ticaret Merkezinin Bileşenleri

Fiziki Altyapı

- Gelişmiş bir fiziki iletim sistemi
- Puant talebi herhangi bir kısıt olmadan karşılayabilecek iletim kapasitesi
- Minimum kısıtla çalışacak sınır ötesi iletim kapasitesi
- Arz güvenliği için, mevsimsel ve puant talebi yönetebilecek depolama ve LNG tesisleri

Hukuki Altyapı

- Bağımsız düzenleyici kurum
- Rekabetin etkin izlenmesi ve denetimi
- Şebeke işleyiş düzenlemeleri ile üçüncü taraf erişimine cevaz veren yönetmelik ve mevzuat
- Dengeli bir toptan satış piyasası
- İletim şirketi ve iletim faaliyetlerinin ayrıştırılması

İletim Sistemi İşletimi

- Uygun kapasite rezervasyon modeli
- Etkin Dengeleme Mekanizmaları
- Verimli nominasyon proses ve sistemleri
- İletim sistemine çok iyi entegre edilmiş depolama enjeksiyon ve yeniden üretim süreçleri
- Şeffaf giriş çıkış iletim ve dağıtım tarifeleri

Pazar ve Ticari Şartlar

- Piyasa tabanlı ve rekabet esaslı Referans fiyat oluşumu
- Şeffaf fiyat oluşum platformlarının kurulması
- Standart sözleşme
- Uzun vadeli sözleşmelerin sürelerinin kısalması
- Vadeli piyasaların oluşturulması
- Dengeleme, gün öncesi ve vadeli pazarların senkronizasyonu
- Stabil finansal ve kredi ortamı ve takas-mahsuplaşma mekanizmaları

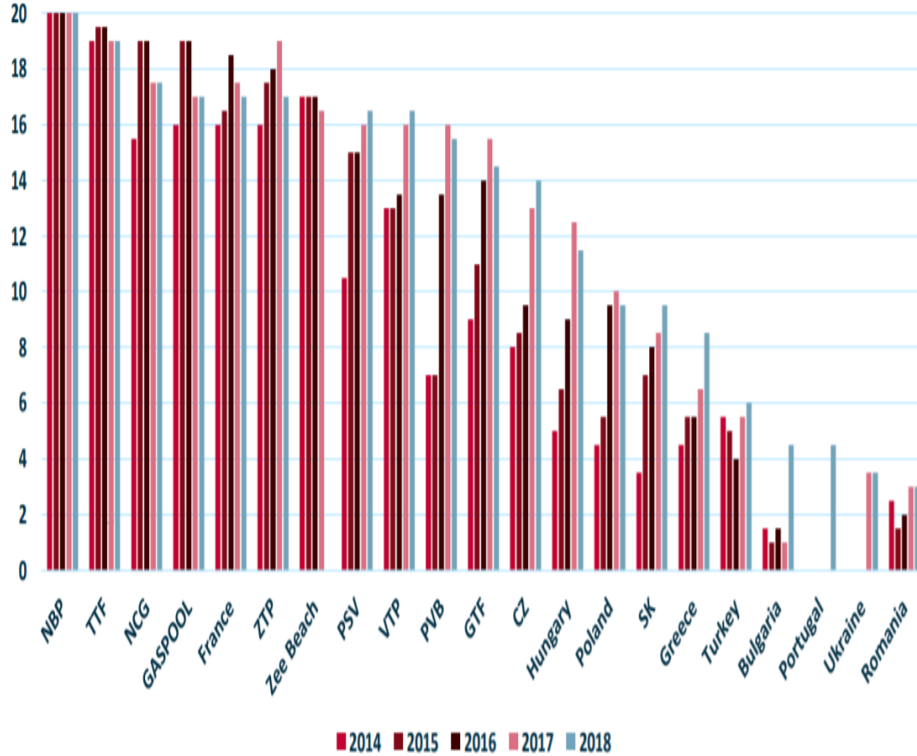
Gaz ticaret merkezlerinin güvenilirliğinde piyasa katılımcı sayısı, ticarete konu ürünlerin çeşidi, ticarete konu miktar, el değiştirme oranı ve likidite en önemli parametreler olarak öne çıkmaktadır.

15 Ekim 2019 Swissotel - Ankara

Ticari esneklik hub gelişimini olumlu yönde etkiliyor

EFET 2018 Gas Hub Benchmarking Study

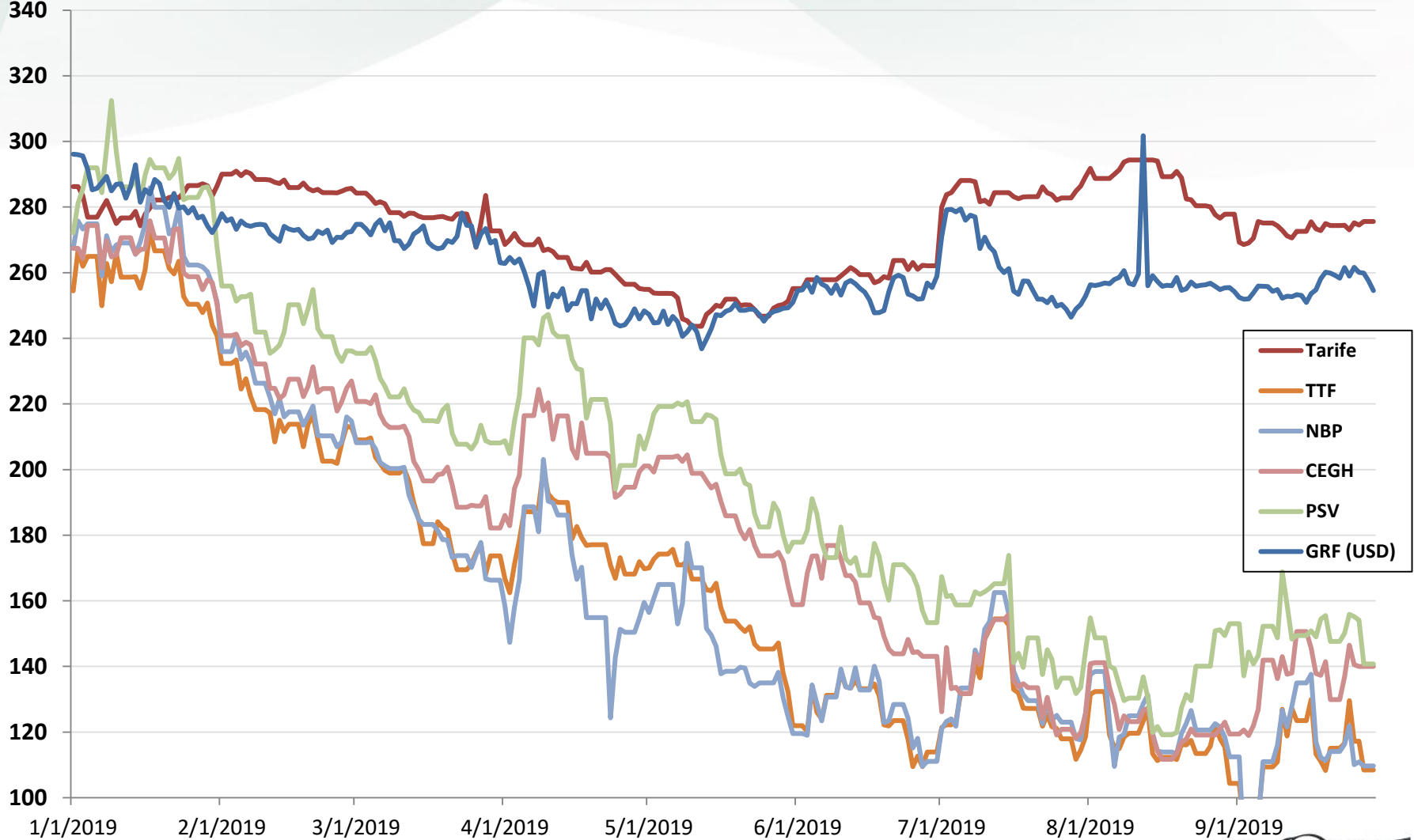

2018	TRADED GAS HUBS CHURN RATES*				
HUB	2008	2011	2016	2017	2018
TTF	3.3	13.9	57.1	54.3	70.9
NBP	14.4	19.8	22.1	23.9	16.9
VTP	CEGH 2.4	CEGH 2.2	5.7	5.3	6.9
NCG	0.4	1.8	4.0	3.4	3.8
GPL		0.8	2.5	2.6	2.8
ZEE+ZTP	5.1	4.1	4.1	2.9	3.1
TRF	FRANCE 0.4	FRANCE 1.0	PEG N 1.7 TRS 0.6	PEG N 1.7 TRS 0.6	1.7
PSV	0.2	0.2	1.2	1.2	1.4
VOB	n/a	n/a	1.1	1.1	0.9
PVB	n/a	n/a	0.1	0.2	0.3

Piyasa tabanlı ve rekabet esaslı bir fiyatın oluşması, ülkemizin hub puanında artış kaydedilmesini sağlayacaktır.

Hub Karşılaştırmaları (1 Ocak-29 Eylül)

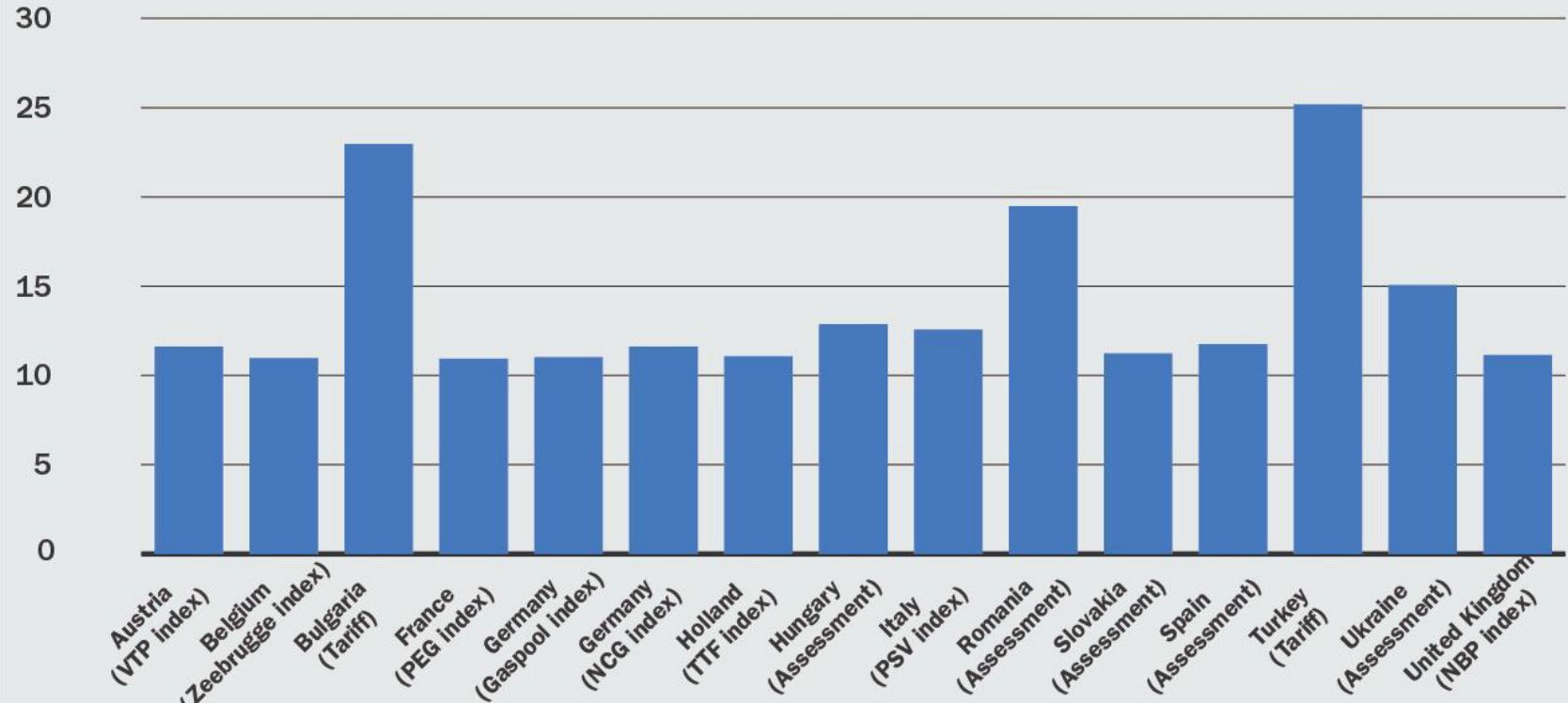
usd/ bin m3

Balkan ülkelerinde Hub fiyatının etkileri

AUGUST '19 GAS PRICES ACROSS MARKETS

€/MWh

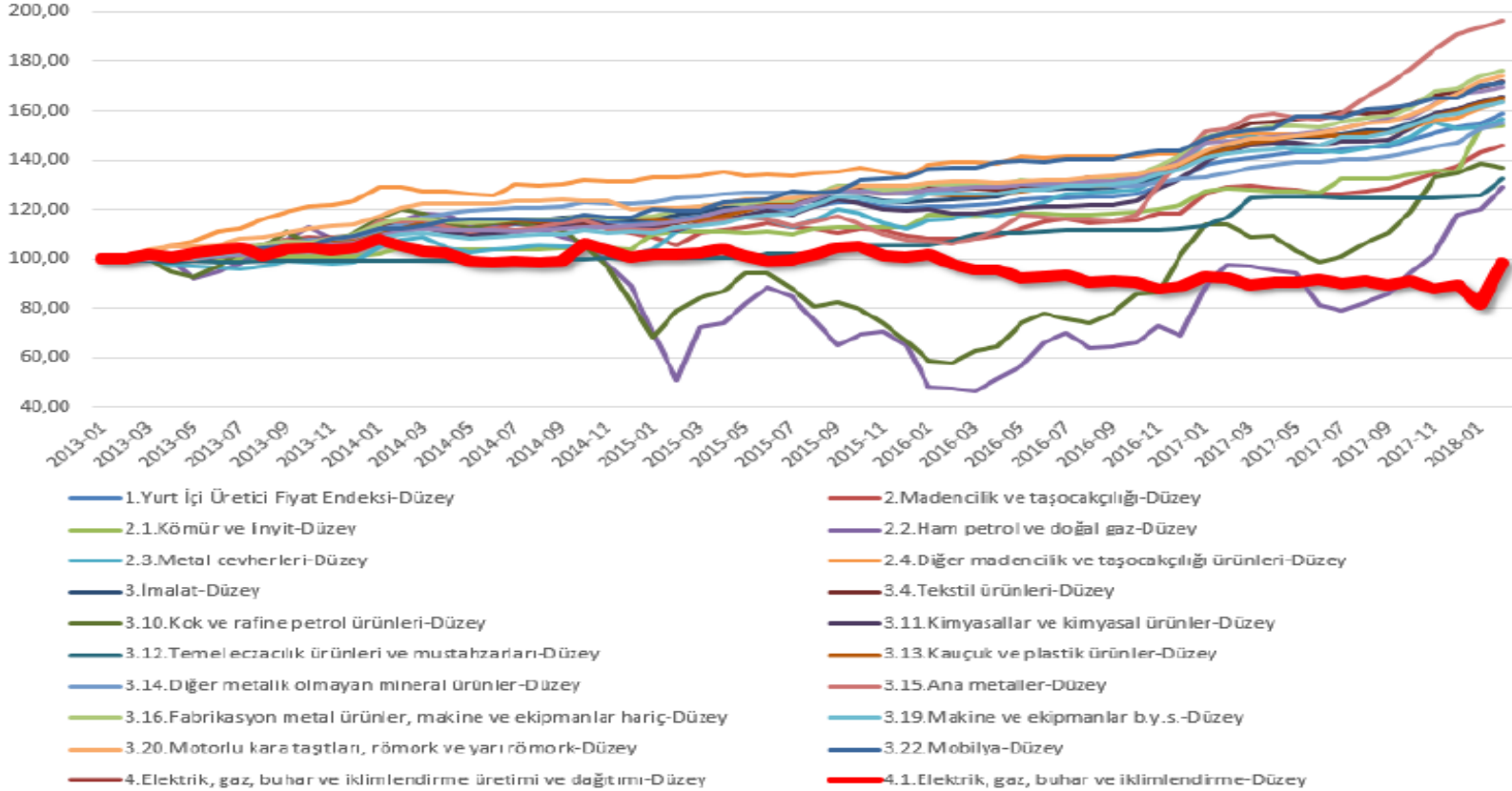

SOURCE: ICIS, BOTAS, Bulgartransgaz

Enerji Maliyeti & Sanayi

ÜFE (2013 Şubat=100)

Sanayinin maliyetinde önemli bir yer tutan doğal gaz fiyatlarında uzun bir süre artış kaydedilmediği halde, sanayi maliyetlerinde artış yapıldığı gözlemlenmiştir.

Kaynaklarımızı Daha Etkin Nasıl Kullanabiliriz?

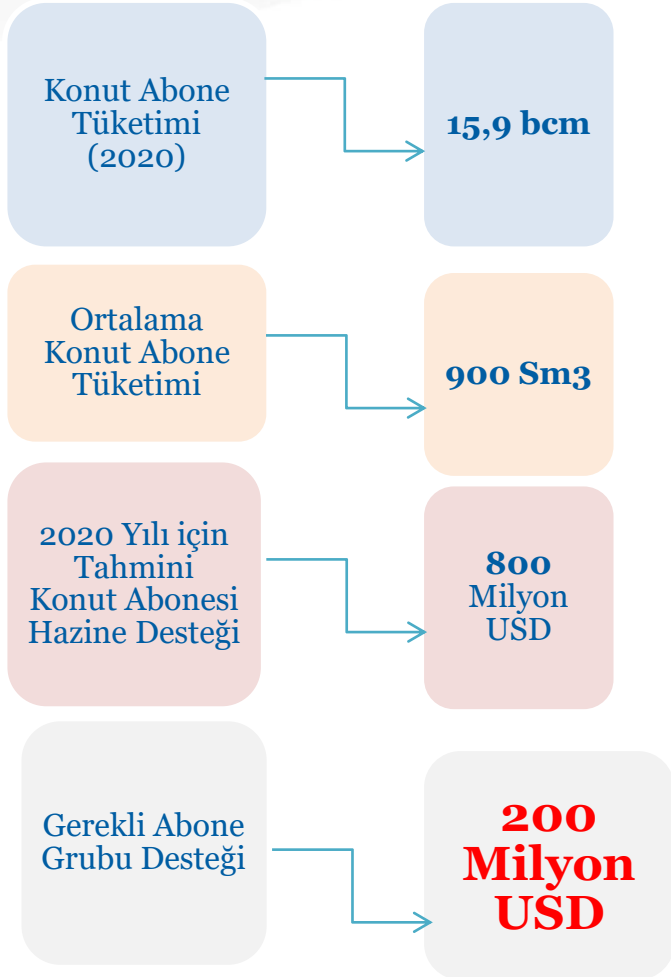
Evin Isınma İhtiyacının Ekonomik Olarak Karşılanabilme Durumu

Medyan gelirin %60'ının Altı	:% 53,5
Medyan gelirin %60 ile %120'si arası	:%81
Medyan gelirin %120'sinden fazlası	:%95,7
Medyan Gelirin %60'ının Nüfusa Oranı	:%10
Desteklenecek Abone Sayısı (Milyon)	:1,7

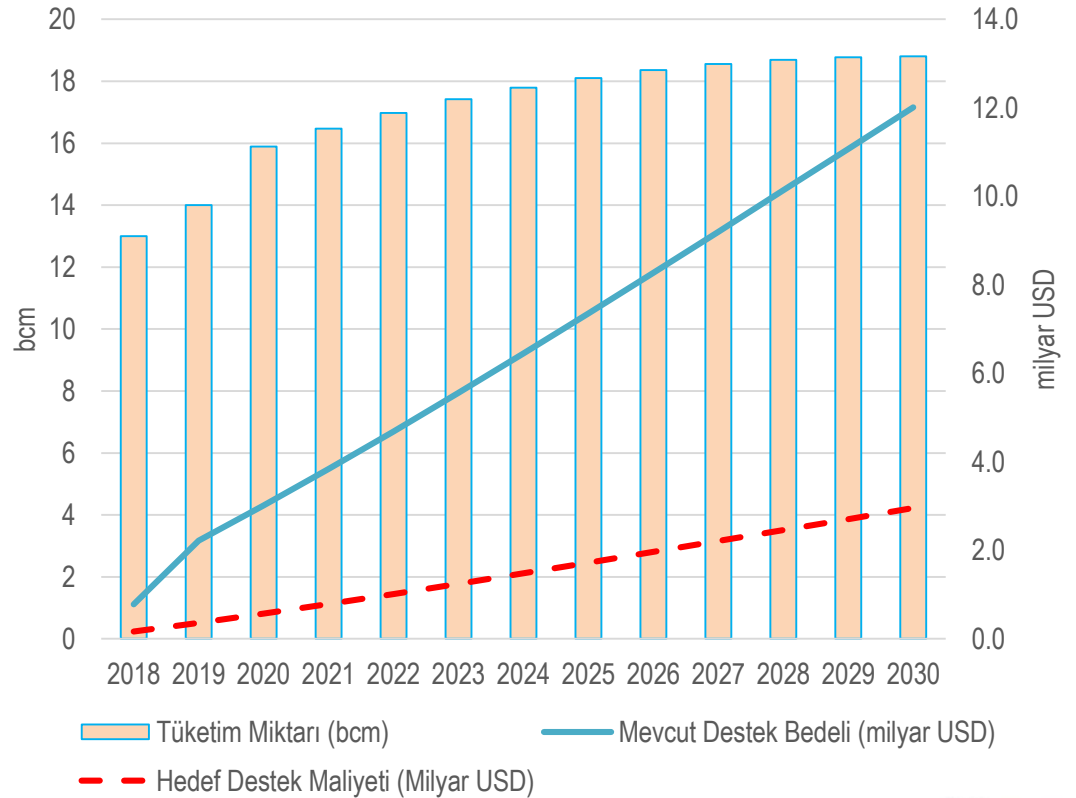
Sadece ihtiyaç sahibi olan müşterilerin ayrı bir fondan desteklenmesi önerilmektedir.

Destek miktarı faturanın yarısı veya 500 Sm³'e kadar olan kısmı olabilir

Konutlar İçin İhtiyaç Duyulan Gerçek Destek Miktarı Ne Kadar?

TÜRKİYE YILLIK KONUT DOĞAL GAZ TÜKETİMİ VE KÜMÜLATİF DESTEK MALİYETİ

Ne Yapmalı?

- Çok oyunculu piyasa yapısının korunması ve daha fazla oyuncunun piyasaya girişinin kolaylaştırılması
- Özel sektörün arz güvenliğinde daha fazla rol alması
- Sübvansiyonun sonlandırılması, şeffaf ve piyasa tabanlı fiyat oluşumu
- İthalat ve ihracatın önündeki engellerin kaldırılması ve daha dengeli bir tedarik portföyünün oluşturulması
- Kısa dönemli esnek kontratların oluşması, nihai teslim noktası ve ihracatı kısıtlayıcı hükümlerin yeni yapılacak sözleşmelerden kaldırılması
- Portföyün dengeli dağıldığı bir toptan satış piyasası
- İletim ve Ticaret yapısının ayrıştırılması
- Alt yapının sürekli güçlendirilmesi
- OTSP bünyesinde yeni ürünlerin piyasaya sunulması
- Vadeli piyasaların oluşumu
- Piyasa yapımcıların devreye girmesi

**İlginiz için
teşekkür ederiz**

